

Тетяна Ігорівна Бровченко,
аспірантка
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого,
м. Харків

УДК 347.7

ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ УСТАНОВЧИХ ДОКУМЕНТІВ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ

Стаття присвячена історії формування установчих документів юридичних осіб. Їх реальна необхідність викликана відсутністю законодавчого регулювання відносин щодо створення і діяльності юридичних осіб. Зміна законодавства та його удосконалення нерозривно пов'язане з історичними процесами та розвитком суспільства.

Ключові слова: юридична особа, установчий документ, корпорація, товариство, статут, учасники, засновник.

Історичний аспект становлення юридичних осіб безпосередньо пов'язаний з такою їхньою невід'ємною характеристикою, як установчі документи. Зміни в їх розумінні та значенні спостерігалися протягом всього існування права. Причиною цього були насамперед економічні засади суспільної діяльності, і як наслідок – правові. Установчі документи необхідні й тоді, коли об'єднання осіб набувають іншого статусу. Замість договірних відносин між ними виникає окрема особа, яку нині прийнято називати юридичною.

Питанням установчих документів юридичних осіб приділялася увага у дослідженнях І. В. Спасибо-Фатєєвої [1], О. Р. Кібенко [2], В. М. Кравчука [3], С. В. Томчишена [4], О. Ю. Тичкової [5] та ін., але зазвичай у тому чи іншому контексті. Одним із важливих аспектів для практики і науки є установчі документи юридичних осіб, їх зміст, порядок прийняття та внесення до них змін. Для повного уявлення про них має істотне значення те, як вони історично формувалися, чому й присвячено цю статтю.

Безумовно, що одним із найдавніших видів об'єднань громадян були релігійні колегії (корпорації) жреців та безпосередньо релігійні колегії, а також церковні інститути християнського періоду [6], які діяли на підставі внутрішніх статутів та правил [9, с. 57–60]. За часів ранньої республіки, при освяченні храму понтифіки визначали його правоздатність, затверджували статут храму, встановлювали межі священної території, права храму, особливості жертовного ритуалу, характер розподілу прибутку [10].

Така традиція зберігалася й у Київській Русі, де існувало чимало релігійних утворень (в тому числі монастирів, шкіл, богадільень тощо), що діяли відповідно до Церковного статуту кн. Володимира 996 р. [11].

Попри дискусійність питання розробки римським правом вчення про юридичні особи [12; 13], тим не менш достеменно доведено формування ним істотних відмінностей між товариством як договірним об'єднанням та тим союзним утворенням, яке набуло статусу юридичної особи. Важливою ознакою останнього була незалежність його існування від складу учасників. Спираючись на наведене, можна стверджувати, що це викликало необхідність розробки тих норм, якими б керувалися учасники цього союзного утворення (надалі – корпорація).

Існує думка, що в цей період створення юридичних осіб залежало цілком від їх засновників під єдиною умовою, не *quid ex publica lege corrumpant* (1. 4 D. de colleg. 47, 22). Адже оскільки такі об'єднання є приватними організаціями, а не публічними корпораціями, вони створювалися за приватною ініціативою і не привертали уваги держави. Однак така позиція піддається критиці, оскільки з визнання свободи асоціації ще не випливає, щоб всяка асоціація могла набути значення юридичної особи лише бажанням її засновників [14].

У республіканську епоху держава не втручається в створення цих організацій і не заважає цьому, допоки вони не стають засобом у руках осіб, які борються за владу [15]. Аналогічна ситуація з релігійними об'єднаннями, які створювалися доволі вільно. Принаймні, жодних даних про інше до нас не дійшло. В. Б. Єльяшевич має рацію, вказавши, що якби ці союзи самі по собі були б незаконні, то для їх розпуску не потрібно було б спеціальної постанови сенату.

Яка там насправді складалася ситуація з приводу цього, достеменно не відомо, але безспірно, що Цезарь скасував всі колегії, за винятком жрецьких та древніх цехів, а створюватися вільні корпорації могли лише з дозволу сенату або імператора (див. 1. 1. pr. D. quod cuiuscunque universit. 3, 4). Отже, з цих часів і майже до ХХ ст. створення нових корпорацій було прерогативою державної влади.

Логічно, що для цього стало необхідно ідентифікувати цю корпорацію та визначити її основні засади діяльності.

Унаслідок цих двох вагомих причин виникає потреба в розробці документів, в яких містилася б необхідна інформація про корпорацію та її учасників. Такі документи мали за мету впорядкувати відносини між учасниками та кор-

порацією, з одного боку, а з іншого – довести до широкого загалу всі необхідні відомості про корпорацію, необхідні для вступу до правовідносин з нею.

З часом ці два напрямки формування уявлення про документи, які згодом отримали назву установчих, почали втілюватися у певні норми з встановленням порядку їх прийняття, змісту та відповідною їх фіксацією.

Відносини між учасниками корпорації потребували домовленості про їх узгоджені дії як осіб, причетних до корпорації. Зі зростанням кількості учасників корпорації виникла потреба в делегуванні певним особам повноважень діяти від імені всіх, а відтак – самої корпорації, яка стала набувати риси окремого суб'єкта права.

Деяко інша передісторія установи, управління якою як окремим майном, призначеним для певної мети, могло бути доручене за установчим актом одній або кільком особам. Не виключалась також організація структури установи й на корпоративних засадах.

За обома видами організацій наглядала держава.

Другим важливим напрямком, яким рухалися учасники, є узгодження їх майнових прав та інтересів. Це викликано об'єднанням учасниками свого майна та подальше інвестування, розподіл прибутку, отриманого корпорацією, між учасниками та спрямування його на подальший розвиток корпорації.

Хоча й важко зі спливом часу та за різними баченнями дослідників скласти повне уявлення про корпорації того часу й про фіксацію домовленостей між їх учасників документально, але наведені вище напрямки цих домовленостей очевидно є логічними. Зокрема, вже на той час вирізняли *universitates ordinatae*, корпорації, що управлялись на підставі особливого статуту, та *universitates inordinatae*, що не мали особливого статуту [16]. Щодо установ, то згадується про установчий акт, який визначає їх організацію та інші питання (взаємини з дестинаторами тощо).

Такий напрямок простеження формування правових витоків створення юридичних осіб, оформлення їх правового становища та підходів до управління в проекції на майбутні часи доводить, що в римському праві закладалися істотні засадничі підходи, певні з яких існують і дотепер, деякі з часом переглядалися і навіть скасовувалися. Тим не менш, певні зміни в правовому регулюванні корпорацій були викликані розвитком економічних відносин і перш за все індустріальними зрушеннями з XVIII до XX ст.

До цього ж часу на території сучасних українських земель не було інтересу до регулювання порядку створення об'єднань осіб. У XI – XV століттях держава не проводила ніякої визначеної політики по відношенню до добровільних купецьких та інших об'єднань. Їх мета була суто приватною і не цікавила представників влади. Зміни відбулися з часу запровадження на українських землях магдебургського права з 1494 – 1497 рр., яке діяло до середини XIX ст., а в Галицько-Волинських землях – з початку XVI до середини XVIII ст. [17].

Починаючи з XIII ст., поширюється так зване *складництво* [18], що ґрунтувалось на сімейно-родинних зв'язках і було прообразом простого товариства та, можливо, сучасного фермерського господарства. Воно не потребувало формалізації, але зі зростанням обсягів, набуття рис комерційних відносин та, відповідно, зі збільшенням матеріальних вкладів його учасників ситуація поступово змінювалася. Натомість термін «товариство» застосовується до об'єднань, що формуються вже в XVII – XVIII століттях.

Попри вагомій економічній зрушності тих часів у торгівлі, промисловості і навіть вагомій державній підтримці, правове регулювання товариств у цей період часу так і не набуло послідовності. За тогочасним законодавством ці об'єднання були договірними, їх учасники виступали як єдине торговельне підприємство, яке втім не було суб'єктом права. Тому ці відносини ніяк не фіксувались, а регулювались звичаєвим правом.

Згодом така спільна діяльність трансформувалася в «артіль», що також не була юридичною особою, а мала риси простого товариства, що здійснювала підприємницьку діяльність. Проте при такому об'єднанні осіб не було місця об'єднанню майна, внесенню учасниками коштів, що також позбавляло його ознак простого товариства [19]. Тим не менш воно стояло на півшляху до такого утворення, яким у подальшому стали кооперативи.

Отже, наведене дозволяє стверджувати, що формуванню товариств (як простих, так і організаційно об'єднаних і визнаних державою) у той період не вистачало майнової складової. Особливе значення на той час мала особиста участь осіб у створенні та діяльності тих чи інших об'єднань.

З їх розвитком та набранням значення обороту майна, з укріпленням майнової складової відносин (що знаходить свій прояв і в розподілі прибутку, і в необхідності внесення учасниками додаткових коштів, і в залученні інших осіб, а також у спадкуванні тощо) в учасників виникають додаткові права, і це приводить до необхідності певної фіксації відносин між ними.

Принципових змін правове регулювання договірних форм об'єднань зазнало з прийняттям у 1807 р. імператором Олександром I Маніфесту «Про дарування купецтву нових вигод, відзнак, переваг і нових способів до поширення і посилення торговельних підприємств» [20], який рекомендував купцям виробляти торгівлю шляхом утворення купецьких товариств: повного, на вірі і товариства на частках (ст. 1), котрі створювалися на основі взаємного договору, що має рівну з законом чинність (ст. 2), і розглядалися як юридичні особи (ст. 5). Це стало поштовхом не тільки для розвитку підприємництва, видів об'єднань, а й встановило формалізацію для фіксації державою їх створення. Звертає на себе увагу, що в Маніфесті відносини з взаємного договору прирівнюються до закону.

Однак на той час поширенню цих об'єднань заважали кріпосницькі відносини, які стримували розвиток крупного виробництва і перешкоджали виникненню таких форм залучення інвестицій, як корпорації. В Україні переважно розвивалося ремесло, мануфактура, господарство монастирів, багатіли лати-

фундії [21, с. 97–98]. Тому розвиток форм капіталістичних об'єднань в Україні здійснювався повільно. З розширенням цукроварень та розвитку мідних, залізних, чавунних та інших підприємств розпочався процес створення великих корпорацій і синдикату, що набув бурхливого розвитку у кінці XIX ст. Паралельно йшов процес створення комерційних банків, перші з яких в Україні з'явилися у Харкові та Києві у 1868 р.

Такі економічні засади обумовили необхідність відповідної правової бази стосовно створення та діяльності зазначених об'єднань. Тим більш, коли в них стали брати участь іноземні юридичні і фізичні особи. Привертає увагу те, що окремого законодавства, яке б регулювало ці відносини, до 1836 р. на території України не було. Відносини регулювалися статутами.

Однак поступово приймають нормативно-правові акти вищого рівня – імператорською владою задля регулювання створення окремих акціонерних компаній. Більш того, вони створювалися виключно в дозволеному порядку, що встановлювалося Маніфестом 1807 р. Важливим аспектом такого порядку створення було те, наскільки держава пов'язана цим актом (дозволом на створення) з компанією. Висловлювалися навіть думки, що цим держава поручається за цю компанію перед кредиторами. Утім, спеціально застерігалось, що під дозволом держави на створення компанії не розуміється порука її уряду в успіху самого підприємства [22, с. 386–395].

Прикладом втручання височайшої влади у засади створення та діяльності підприємницької компанії може слугувати Положення «Про заснування в Малоросії компанії для здобування цукру з буряків», затверджене імператором Миколою I у 1830 р. А вже в 1836 р. було затверджено «Положення про компанії на акціях», яке й поклато початок розвитку засад регулювання цих компаній.

До середини 30-х років XIX ст. створення в Україні великих компаній потребувало індивідуального акта з боку держави, а з другої половини 30-х років ці процеси мали відповідати загальному нормативному актові.

Якщо до цього етапу економічного розвитку суспільства комерційна діяльність здійснювалася хоча не окремими людьми, а групами, невеличкими корпораціями, то з виникненням в XVIII ст. фабрик виробництво перетворювалося на справу все численніших груп. Наприкінці XIX ст. західні суспільства стали мати потребу в інститутах, які дозволяли б великим комерційним групам організовуватися для участі в економічній діяльності з одночасним збереженням відносної свободи від політичного контролю. Виникнення публічної корпорації було принциповою відповіддю Заходу на цю інституційну потребу.

Такі економіко-організаційні перетворення спричинили зміни у правовому регулюванні не лише статусу цих корпорацій, а й їх установчих документів. Статути корпорацій стали ретельно опрацьовуватися, виникла потреба у розробці інших внутрішніх (корпоративних локальних) документів. «Корегування» майнових прав учасників корпорацій відбувається і ринковими механізмами, і державними органами, що здійснюють контроль на фондо-

вому ринку. Тобто спостерігаються двовекторні напрями: збільшення уваги до установчих та внутрішніх документів корпорацій поряд із імперативними нормами державного регулювання зовнішніх відносин за участю корпорацій, що відбивається й на правах її учасників.

Інформації про особливості регулювання внутрішніх відносин у цих українських компаніях майже немає. Питанням управління в юридичних особах не приділялося достатньої уваги, і їх діяльність не була регламентована державою, оскільки в Україні здавна використовувались артільні форми, а тому й принципи підпорядкування меншості більшості взяті за основу управління корпорацією [23]. Проте слід думати, що за відсутності міцної законодавчої бази перш за все надавалось значення статуту компанії, де містилися всі нюанси цих відносин. Це набувало особливого значення в великих компаніях, зокрема акціонерних.

Наведений вище економіко-правовий екскурс становлення вчення про створення юридичних осіб та формування їх установчих документів в історичному аспекті дає змогу стверджувати, що ставлення до установчих документів корпорацій зазнавало поступових змін. Ще в Давньому Римі в різні періоди його існування простежувалися принципово різні підходи до установчих документів приватних та публічних корпорацій та дозволів на їх створення з боку держави.

Так само це спостерігається й у період нової історії (XIX – XX ст.) та новітньої історії (кінець XX – початок XXI ст.). Проте якщо в літературі з римського права фактично відсутня проблематика обговорення правової природи установчих документів юридичних осіб, то інакше йдуть справи в період поживлення корпоративного руху (кінець XIX ст.). Так, у XIX ст. в Росії для створення корпорації вимагалось затвердження статуту Височайшою владою. Це, в свою чергу, слугувало формуванню бачення статуту корпорацій як такого, що має силу закону. І хоча такий юридичний факт являв собою акт не законодавчий, а виконавчий, сенатська практика Росії того часу вживає щодо статуту акціонерного товариства термін «сеператний закон». Цього титулу не стосується вимога, щоб статут відповідав загальним законам і правилам і містив загальні обмеження й правила щодо захисту акціонерів та третіх осіб від можливих порушень їх прав [24, с. 154].

Події, що торкнулися України на початку XX ст., зі створенням різних державних утворень на її території та принципових змін в законодавстві [25], зокрема у період відміни всіх законів за часів царської влади, прийняття законодавства періоду воєнного комунізму, нової економічної політики, а потім – ЦК УРСР 1922 р., Положення про акціонерні товариства 1927 р. [26] відбилися на створенні та діяльності юридичних осіб. Спочатку відбувається поступова націоналізація майже всіх недержавних юридичних осіб, потім на нетривалий час дозволяється їх створення, але до середини XX ст. на теренах СРСР фактично залишилося лише два акціонерні товариства «Інтурист» та «Індержстрах», в яких 100 % акцій нале-

жали державі. Це були утворення, що жорстко контролювалися державою, і питання установчих документів взагалі не мало значення.

На той час існували колгоспи та споживча кооперація, різні види громадських організацій. Більшість же юридичних осіб становили державні підприємства та установи. Між тим значенню їх установчих документів уваги не приділялось, та й ці документи зазвичай були відсутні, адже майже всі юридичні особи радянського періоду створювалися під жорстким контролем з боку держави, яка здійснювала централізоване регулювання цих відносин.

Питання установчих документів юридичних осіб того часу в літературі не дискутувалося внаслідок майже абсолютної марності такої дискусії. Це було викликано тим, що юридичні особи виникали в основному в розпорядчому порядку, рідше – дозвільному, а ще рідше – явочно-нормативному. Як зазначалося в літературі того часу, юридична особа не може виникнути поза державною владою. У тій чи іншій формі держава регулює і контролює процес виникнення юридичної особи. А ступінь державного впливу визначається характером і завданнями того соціального утворення, якому присвоюється властивість юридичної особи [27].

Ситуація принципово стала змінюватися з кінця 80-х років ХХ ст., коли розпочався кооперативний рух, стали виникати малі підприємства, а пізніше й господарські товариства. Законодавче закріплення створення і функціонування юридичних осіб принципово змінилося з прийняттям законів «Про підприємництво», «Про підприємства в Україні», «Про господарські товариства» [29], де визначалися інші засади створення цих юридичних осіб у порівнянні з тими, що існували тривалий час за радянський період. Однією з основних вимог до них була наявність установчих документів та державна реєстрація. Всі юридичні особи того часу стали поступово піддаватися державній реєстрації, для чого вимагалися установчі документи. Для державних і комунальних підприємств, кооперативів це були статuti, для об'єднань громадян – статuti або положення, для господарських товариств – установчі договори та статuti. Поширюється значимість цих установчих документів, у розробці яких юридичні особи мали істотну потребу внаслідок украй стислого законодавчого регулювання цих питань.

З переходом до етапу приватизації змінилося й ставлення до установчих документів. Держава стала розробляти примірні та типові статuti [30], на підставі яких приймався індивідуальний статут юридичної особи. А вже з набранням обертів корпоративним рухом і створенням мережі акціонерних товариств знов відновилася потреба в скрупульозному регулюванні правовідносин в них. Їх статuti стали більш-менш детально опрацьовуватися.

Проте установчі документи інших юридичних осіб такої деталізації не зазнавали. Як правило, в них містяться формальні положення ідентичні тим, що передбачаються в законах. У такому вигляді сенс установчих документів як саме індивідуальних регуляторів відносин у кожній юридичній особі втрачається. Це стало підставою для введення у законодавстві змін, якими перед-

бачалась можливість для акціонерних товариств діяти на підставі модельного статуту. З одного боку, це істотно спрощує їх створення, а з іншого – ця можливість мала б надаватися не акціонерним, а іншим господарським товариствам, особливо у сфері дрібного підприємництва.

Таким чином, історичний аспект формування установчих документів юридичних осіб дозволяє перекоонатися в тому, що цей процес рухався від реальної необхідності в них через відсутність законодавчого регулювання відносин щодо створення і діяльності юридичних осіб до майже повної відмови у радянську епоху та відновлення значення таких документів у 80-90-х роках ХХ ст. і поступовим його зменшенням із заміною на модельні установчі документи у наш час.

Список літератури: 1. Корпоративне управління : монографія / І. Спасибо-Фатеева, О. Кібенко, В. Борисова; за ред. проф. І. Спасибо-Фатеевої. – Х. : Право, 2007. – 500 с. 2. Кібенко О. Установчі документи господарського товариства : європейський підхід / О. Кібенко // Юридична Україна. – 2005. – № 7. – С. 62-67. 3. Кравчук В. М. Механізм виникнення корпоративних правовідносин / В. М. Кравчук // Юридичний радник. – 2009. – № 4. – С. 32 – 37. 4. Томчишен С. В. Правова природа установчих документів як джерела регулювання корпоративних відносин у товариствах з обмеженою відповідальністю / С. В. Томчишен // Актуальні питання цивільного та господарського права. – 2009. – № 5. – С. 24–31. 5. Тичкова О. Ю. Локальні корпоративні норми у цивільно-правовому регулюванні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / О. Ю. Тичкова; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. – Х., 2009. – 20 с. 6. Муромцев С. А. Избранные труды по римскому и гражданскому праву / С. А. Муромцев. – М. : АО „Центр ЮрИнфоР”, 2004. – 765 с. 7. Харитонов Є. О. Римське приватне право : (Конспект лекцій. Практикум) / Є. О. Харитонов. – Х. : Одиссей, 2000. 8. Харитонов Е. О. История частного (гражданского) права Европы / Е. О. Харитонов. – О. : АО Бахва. – 1998. – Т. 1. 9. Новицкий И. Б. Основы римского частного права / И. Б. Новицкий. – 7-е изд. – М. : ТЕИС, 2002. 10. Кривенко Ю. В. Види юридических лиц в римском праве / Римське право і сучасність : тези наук. доп. міжнародної науково-методичної конференції (м. Одеса, 19-20 травня 2006 р.) / М-во освіти та науки України; Одеська національна юридична академія, Хмельницький університет управління та права / укл. Гончаренко В. О., Еннан Р. Є. – О. : Фенікс, – 2006. – 66 с. 11. Трайнин О. М. Роль христианской церкви в формировании института благотворительности / О. М. Трайнин // Закон. – 2003. – № 10. – 76 с. 12. Подопригора А. А. Основы римского гражданского права : учебное пособие для студ. юрид. вузов и фак-тов / А. А. Подопригора. – К. : Вентури, 1994. – 112 с. 13. Покровский И. А. История римского права / И. А. Покровский. – СПб. : Издательско-торговый дом «Летний сад», 1998. – 560 с. 14. Karlowa. Rumsche Rechtsgeschichte. соч. I – II. – Berlin, 1895, Bd. 1 – Т. II. 15. Ельяшевич В. Б. Юридическое лицо, его происхождение и функции в римском частном праве / В. Б. Ельяшевич. – СПб. : Типо-литография Шредера, 1910. – 314–317 с. 16. Гримм Д. Д. Лекции по догме римского права / Д. Д. Гримм. – М. : Зерцало, 2003. – 496 с. (§21, 22) 17. Кирилловых А. А. Эволюция договорных товариществ в нормативном измерении : отечественный и зарубежный опыт / А. А. Кирилловых // Законодательство и экономика. – 2013. – № 8. 18. Памятники русского права ; под ред. : А. А. Зими́на. – М., 1953., Т. II. – С. 277 – 280. Памятники русского права, II – Памятники русского права, вып. 2; ; под ред. : С. В. Юшкова. – Памятники права феодально-раздробленной Руси XII–XV вв., сост. А. А. Зимин. – М., 1953. – 277 – 280 с. 19. Дмитрієва Ю. А. Виникнення та розвиток інституту простого товариства / Ю. А. Дмитрієва // Право України – 2007. – № 6. – 126–130 с. 20. Полное собрание законов Российской империи – СПб. : 1830. – Т. XXXIX. – 971 – 979 с. 21. Вологодцев И. К. Особенности развития городов Украины / И. К. Вологодцев. – К. : Держвидав «Господарство України», 1930. 22. Акционерное общество : история и теория (Диа-

лектика свободи) Функ Я. И., Михальченко В. А., Хвалеі В. В. – М. : Амалфея, 1999. – 607 с. **23.** Спасибо-Фатеєва І. В. Історико-економічний нарис розвитку акціонерного руху в Україні / І. В. Спасибо-Фатеєва // Проблеми законності. – 2000. – № 45 – 71–75 с. **24.** Шершеневич Г. Ф. Учебник торгового права / Г. Ф. Шершеневич. – по изд. 1914 г. – М. : СПАРК, 1994. – 335 с. **25.** Мінченко Р. М. Розрахункові правовідносини в господарському обігу України у 1917-1997 роках (історико-правові аспекти) : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Раїса Миколаївна Мінченко ; Одеська держ. юридична академія. – О., 1998. **26.** Собрание законов и распоряжений рабоче-крестьянского правительства СССР.– 1928.– № 48.– Ст. 423. **27.** Братусь С. Н. Юридические лица в советском гражданском праве / С. Н. Братусь. – М. : Юрид. изд-во Мин-ва юстиции СССР ; Ученые труды. – Вып. XII, 1947. – 363 с. **28.** Братусь С. Н. Субъекты гражданского права / С. Н. Братусь. – М. : Госюриздат, 1950. – 367 с. **29.** Про господарські товариства : Закон України від 19.09.1991 р., № 1576-ХІІ // Відом. Верхов. Ради України. – 1991. – № 49. – Ст. 682. **30.** Типовий статут відкритого акціонерного товариства, створеного шляхом корпоратизації державного підприємства, затв. наказом Мін-ва економіки України, Фонду державного майна України та Мін-ва юстиції України № 55/365/10/5 від 31.08.1993 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0312-94>.

ИСТОРИЧЕСКИЕ ПРЕДПОСЫЛКИ ФОРМИРОВАНИЯ УЧРЕДИТЕЛЬНЫХ ДОКУМЕНТОВ ЮРИДИЧЕСКИХ ЛИЦ

Бровченко Т. И.

Статья посвящена истории формирования учредительных документов юридических лиц. Их реальная необходимость объясняется отсутствием законодательного регулирования отношений по созданию и деятельности юридических лиц. Изменение законодательства и его совершенствование неразрывно связаны с историческими процессами и развитием общества.

Ключевые слова: юридическое лицо, учредительный документ, корпорация, общество, устав, участники, основатель.

HISTORICAL BACKGROUND OF THE FORMATION OF THE FOUNDING DOCUMENTS OF LEGAL ENTITIES

Brovchenko T. I.

The article is devoted to the historical formation and the formation of the founding documents of legal entities. An historical aspect that affects the formation of an uncontested notion of founding documents of legal entity. The process of formation moving from the real need for them in the absence of legal regulation of relations in the creation and activities of entities. Changing legislation and its improvement is inextricably linked to historical processes and the development of society.

Key words: legal entity, the constituent documents, corporation, partnership, charter members, the founder.

Надійшла до редколегії 12.09.2014 р.